

Փ Ո Ւ Ն Ձ

Օ Ր Ա Փ Ի Ր

10 փարսյ

Պոչիս բովանդորքը քաջաբանությամբ մեկ արծաթե Մեծիս դիտի ջնարքով քերթված 100 թուոց համար, իսկ գույնը մեկ 30 քրքրաբանությամբ 100 թուոց համար, թղթապատրաստման մոխրեպատրաստված է։ — Երբեք լինելու արդարեան է միայն երկու արծաթե Մեծիս, եւ համար 40 փարսյ։

Մանուկները 40 փարսյ է մեկ անգամի համար, իսկ աւելիքն անհարկութիւն է։

Օրագրիս վերաբերեալ գրութիւնը դիտարկելու արդարեւ առ Տնօրէնն է, Պոչիս Մանուկ փաշա Քալբաշի իսկ ջարդարի թիւ 26 Քաջաշէնի Տղարան։

Թիւ 25

ԵՐԵՎԱՆԻ

27 ՅՈՒՆԻՍ 1872

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՎԱՆԱՅ ԽՆԴԻՐՆ

Երեսփոխանական Ընդհանուր Ժողովոյ վերաբերեալ խնդրոց կարգին մէջ նոր խնդիր մ'ալ պիտի աւելնայ։

Վանայ խնդիրը։

Կրօնական Ժողովն ու Ս. Պատրիարքը վերջապէս չեն կրցեր համաձայնիլ այս խնդրոյն կարգադրութեան համար, և երէկուան նստին մէջ բողոքովին այս խնդրով զբաղելէն յետոյ՝ որոշուեր է Ընդհանուր Ժողովոյ որոշման գիծել։

Ինչ է այս խնդիրը, քանի մ'անգամ ծանօթութիւններ տուինք և ահա այսօր կամփոփենք։ — Ս. Պատրիարք Հայրը առանց քաղաքական Ժողովոյ գիտութեան, առանց Կրօնական Ժողովոյ որոշման, յանկարծ հեռագիր քաշեր է վանայ կառավարչին թէ Պոչիս վարդապետ վանայ Պատրիարքական փոխանորդութեան պաշտօնէն դադարեալ է։ Պոչիս վարդապետին ալ գրեր է որ վարագայ վանքը քաշուի, սորա տեղ դրեր է Եղիազար անուն վարդապետ մի, յետոյ ասի ալ հաներ և Սրբուանձտեպնց Գարեգին անուն վարդապետ մի գրեր է իբրեւ վանայ Պատրիարքական փոխանորդ, որ վան գնա-

ցած է Սահմանադրութիւն գործադրելու պաշտօնով։ Ս. Պատրիարք Հայրը այսպիսով ալ գոհ չէ եղեր, գրեր է Գարեգին վարդապետին որ Պոչիս վարդապետ վանայ համար առաջնորդական ընտրելի չլինի, գրեր է մասնաւոր անձանց ալ, որ ապուշ ապուշ չկենան և իրեն հետ աշխատին այս քաղաքայինքն Պոչիս վարդապետը դիտելու։

Արդ՝ ըստ որում վանայ վիճակայինք խիստ մեծագոյն մասամբ գոհ են Պոչիս վարդապետէն, մեծապէս յուզուելով կսկսին հանրագիր հանրագրի վրայ թափել Կրօնական Ժողովոյ ատեանը, և իւրեանց գոհոնակութիւնը յայտնելով պահանջել որ Պոչիս վարդապետը կամ առաջնորդական ընտրելեաց ցանկին մէջ դրուի, և կամ եթէ նորա համար ամբաստանողը կան՝ ըստ օրինի քննիչ զըրկուի և քննութեան առնուին ամբաստանութիւնները, Կրօնական Ժողովն իրաւացի կգտնէ Ժողովրդեան այս պահանջմունքն, և նկատելով որ առանց որեւէ քննութեան վարուած է Ս. Պատրիարքն այս խնդրոյն մէջ, կորոշեն որ Ժողովրդեան առաջարկութեանց մէկը կամ միւսն ըլլայ։ Ս. Պատրիարքը դէմ կկենայ, «Թողէք այս խնդիրն ինձի՝ կըսէ, և վերջապէս երէկուան նստին մէջ ալ իսկ Սահմանադրութիւն, ոչ

կրօնական ժողով կճանչնամ» կայօռայ, ժողովը կայլայլի, կշիւթի և խնդիրն ընդհանուր ժողովոյն կմնայ:

Ինչպէս կտեսնուի, ծանր կերպարանք մի առած է այս խնդիրը:

Ինչպէս այս խնդրայն մէջ ալ կտեսնուի, մեր Ս. Պատրիարքը կրօնական ժողովը բանի տեղ չդնէր, կանպատուէ զանի, չգործադրէր նորա որոշումները, և վերջապէս կուզէ որ ամեն բան ուղածին պէս ընէ: Քաղաքական ժողովոյ հետ կվարուէր կհամաձայնէր, որովհետեւ իւր ընտրածն էր: Արդեօք նոր ընտրելի Քաղաքական ժողովոյն հետ ինչպէս պիտի վարուի:

Վանայ խնդրոյն դաւով, կհարցունեմք Ս. Պատրիարք Հօր Թէ ինչո՞ւ իւր պատրիարքութեան ժամանակ Պօղոս վարդապետի համար կոնդակ զրկեց և պաշտօնին մէջ հաստատեց. և հիմա յանկարծ այս աստիճան կհալածէ զանի, առանց երբէք ունին տալու ժողովոյ և ժողովրդեան: Եւ կհարցունեմք Թէ ինչպէս կըլլայ որ Սահմանադրութիւն գործադրելու համար վան չըրկըող վարդապետը այժմ Պատրիարքական փոխանորդ կդառնայ:

Ո՛ր պիտի երթայ այս անկարգութեանց վախճանը: Ազգային օրէնք, ժողով, ազգային պատիւ, ժողովուրդոտնկոխ կըլլան խրիմեանի Պատրիարքութեան օրով:

Տփլիս հրատարակուած Մշակ անուն շաբաթաթերթին 22 թուոյն մէջ հետեւեալը կկարդանք:

«Պարսկաստանի նամակագրութիւններից տեղեկանում ենք. — Ուրմիոյ լճակի արեւմտեան կողմում, Սարմաստ նահանգի մէջ, մայիսի 15 ին, երեկոյեան 7 ժամուն, սկսուել է ամենասաստիկ անձրեւի տարափ: Երկու ժամից յետոյ գետերը բարձրանում են յորտայած հե-

ղեղով, և աւերում են գիւղօրայքը, որքայդ գետերի ափերում շինուած էին, Օրինակի համար, Սալբայ գիւղից աւերուած է 200 տուն, Դիլիման գիւղաքաղաքից 200 տուն և ամբողջ բաղարը իւր խանութներով, Մահլամ գիւղից 100 տուն և Ղարաբաղ կողուած կողմում ամբողջ եօթն գիւղեր: Այդ գիւղօրայքի բնակիչքը մեծ մասամբ Հայեր են:

«Հեղեղի դիտաւոր մնասներից մինն էլ այն է եղել, որ նա բոլորովին ոչնչացրել է հունձքի արտերը, ծածկելով նորանց սարերից բերած աւազով: Խըղճալի ժողովուրդը, որ յոյս ունէր այս տարուայ հունձքով առնել սովի առածը, այդ բաղտից եւս զրկուեցաւ:»

Ամենայն Հայոց վեհափառ Հայրապետին ձեռնասուն վեհապետեան գերապատիւ Տ. Պետրոս Ս. Արքեպիսկոպոս Թէեւ մայրաքաղաքս հասած է, բայց դարանդինայի դրուած է:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Բարձրապատիւ Խտիմն շաբաթ օրը օգոստոսի ամիս Սուլթանին հետ դարձեալ երկար տեսութիւն ընելու պատիւ ունեցաւ:

— Սըվասի նախորդ կուսակալ Հալէթ փաշա մայրաքաղաքս եկաւ:

— Մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպանը երէկ հասաւ մայրաքաղաքս:

— Արտաքին գործոց պաշտօնատան ներկայացուցիչ Քեամիլ պէյ, որ ժամանակէ մի հետէ Փարիզ կդառնուէր, առաջիկայ շաբաթ օրը մայրաքաղաքս կըսպասուի:

— Ինչպէս շաբաթ օրը ծանուցած էինք, երէկ կայսերական Սուլթանիյէ վարժարանին պարգեւաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ ի ներկայու-

թեան բարձրագատիւ մեծ Եպարգոսին և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատա-
րաց : Մէկ տաճիկ և հինգ քրիստոնեայ
աշակերտք Բ. Դրան գիււաններն ընդու-
նուելու արժանի դատուելով վկայական
ստացան :

Պարգեւարաշխութենէն յետոյ , ա-
շակերտաց մին շնորհակալեաց ուղերձ
մի կարդաց և ի դիմաց բոլոր ուսանո-
ղաց բարեմալթութիւններ ըրաւ օգոս-
տափառ Սուլթանին համար : Հանդէսը
վերջացաւ բարձրագատիւ մեծ Եպար-
քոսին մէկ ատենախօսութեամբ , յո-
րում գոհութիւն յայտնեց վարժարանին
բարեկարգութեան ու յառաջադիմու-
թեան համար և քաջալեր կարդաց :
Այս առթիւ վարժարանը վարդարուած
էր օսմանեան դրօշակներով և գինուո-
րական նուաղածուաց խսմբ մի կնուա-
գէր :

— Կըսուի , թէ իշմիրի ծխախոտի
մեծավաճառի արտօնութիւնն ալ , մայ-
րաքաղաքիս համար արտօնութիւն ըս-
տացող ընկերութեան պիտի տրուի՝ ա-
ւելի ստակ տալ յանձն առած իններով :

— Պաղտատի նախորդ կուսակալ
Միտհաթ փաշա չարաթ օրը մայրաքա-
ղաքս եկաւ , և ուղղակի Բ. Դուռն եր-
թալով երկար տեսակցութիւն մ'ըրաւ
բարձրագատիւ մեծ Եպարգոսին հետ :

— Եգիպտոսի բարձրագատիւ խտիջն
Պրուսայի մէջ Բէօշկ մի և շուրջը գըտ-
նուող ընդարձակ գետինը ծախու առեր
է հանքային ջուրի բաղանիք մի կա-
ռուցանելու և շուրջը պարտիզով զար-
դարելու համար :

— Շարաթ գիշեր ժամը չորսին ա-
տենները խառգիւղ Պատէմիզ քառած
թաղը երկու հայ անբարոյականութեան
պատճառաւ կռուի բռնուելով՝ մէկն
զմիւսն չարաչար վիրաւորեր է : Յանցա-
ւորը բռնուած և դատաստանի ենթարկ-
ուած է :

— Կըսուի , թէ ելուստից պաշտօնա-
տուներ մայրաքաղաքիս Պանքայէն 200
հազար լիւրայի փոխառութիւն մ'ըրեր է
միայն ինը ամսուան համար և 100 ին 9
ըրուշ 35 փարայ տոկոսով :

Լուր կայ , թէ յիշեալ պաշտօնատու-
նը կիտրհի ուրիշ Պանքայէ մ'ալ փոխ
ստակ առնուլ :

Այսուհետեւ մարդիկ ալ կարող պի-
տի ըլլան թռչնոց պէս թռչել օդին մէջ ,
ի շնորհս ամերիկացւոց :

Ամերիկացւոց մէկը այս օրերս տե-
սակ մի մեքենայ հնարեր է , որով պիտի
կրնամք օդավարել : Այս նոր գիւտին
փորձն եղեր է արդէն : Այս մեքենայն
կազմով լեցուն լաւիւն ընդարձակ պարկ
մ'է , և օդին մէջէն ճամբորդել ուզողն
փարին տակը գնելով , ձեռքերուն ալ
թեւի ձեւով գործիք մի կապելով և
ծայրերն ալ ոտքերուն անցունելով չար-
ժիլ սկսած ատենը օդը կենէ եղեր : Հե-
ղինակը յայտարարութիւն ըրեր է , թէ
առաջին փորձին վրայ գոհ եղեր է , և
մօտերս հասարակութեան պիտի ծանու-
ցանէ գործածութեան եղանակը :

Կըսուի , թէ մօտերս այս մեքենայն
Ամերիկայի մէջ ծախու պիտի հանուի :

Տեսնե՛նք , թռչելու ալ պիտի սկսինք :

Երկիւղ կայ , թէ Սպանիոյ մէջ մօ-
տերս մեծ ապստամբութիւն մի երեւան
պիտի ելնէ : Կառավարութիւնը 40 մի-
լիօնի փոխառութիւն մի կընէ :

— Կհաստատեն , թէ Պէլճիգայի և
Հոլանտայի թագաւորք պիտի տեսակցին :

— Անցեալ տարի Պարսկաստանի մէջ
սովու պատճառաւ տառապելոյց օգնու-
թեան համար Անգղիոյ մէջ հաւաքուած
ստակին դումարը 15600 անգղիական լի-
ւրայի հասեր է , որոյ մէկ մասն արդէն
զրկուած լինելով մնացորդն ալ այս օ-
րերս զրկուեր է :

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԵԽԱՆ

Ժ Օ Ձ Է Յ ՊԱԼՍԱՄ Օ

Ալեքսանտր Տիւմայի հռչակաւոր գործերէն մին եղող սոյն հետաքրքրաշարժ վիպասանութեան առաջին հատորը Պօլիս հասած ըլլալով, Արգոյ բաժանորդներէն կը խնդրուի որ իրենց անդորրագիրը ներկայացնեն Չաքմաքճըլար եօդուչու թիւ 10 Տէտէեանց վաճառատունը, և հոնկէ ստանան նոյն հատորը:

ԵՐԵՔ ՀՐԱՑԱՆԱԿԻՐՔ

Ա. Տիւմայի այս անդուգական վիպասանութեան երրորդ և վերջին հատորն ալ Պօլիս հասած ըլլալով, արգոյ բաժանորդներէն կը խնդրուի որ իրենց անդորրագիրը ներկայացնեն Չաքմաքճըլար-եօդուչու թիւ 10 Տէտէեանց վաճառատունը, և անկէ ստանան նոյն հատորը:

Գին ամբողջ գործին՝ 45 զուրուշ:

Իւրաքանչիւր հատորին՝ 15 »

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱԼ Բ. Յ. ՏԻՒՐԿԻՐԵԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

1855

Այս թուաբանութիւնը երեւելի և բազմահմուտ հեղինակներէ քաղուածոյք մի է՝ ինչպէս՝ Կիլմէն Պուրաօն, Սիրօտ, Լիօնէ և այլ և այլ հեղինակներէ: Այս թուաբանութիւնը կը կարծուէր թէ սպառած է, բայց չափաւոր թուով օրինակներ դեռ եւս կենալը արգոյ դասատուաց իմացնել պարտ անձին համարեցանք:

Կը ծախուի Գալաֆեան եղբարց քով, կազմեալի գին 3 զրուշ:

ԼՍԱՐԱՆ

ՀՈԳԵՇԱՀ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆՅ

ԵՒ

ԽՐԱՏԱԿԱՆ ԲԱՆԻՑ ԵՒՍ ԵՒ

ՊԷՍ ՊԷՍ ԿԵՆՅԱԼՕԳՈՒՏ ԳԻՏԵԼԵԱՅ

ՏՊԵԱՒ Ի ԹԷՌԴՈՍԻԱ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԽԱԼԻՊԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻՆ

1863

Լսարան անուամբ 16 տետրերէ բաղկացեալ Աստուածաշնչի պատմութիւնք են, հատին գինը 20 փարայ. դպրատան տղոց խիստ կարեւոր է:

Նաեւ կը վաճառուին նոյն գրատան մէջ:

ՏՈՒՆՆԻԵԱՆ ԵՒ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ԳՐԻՍՏՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԵԹԻՆ ՆԵՐՍԵՍԻ ՆԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐՈՅ ԵՐԿԻՆԻ ԵՒ ԵՐԿԵՆՅՈՒ ՄԱՐԲՐԻՔ ՊԱՏԿԵՐԱԶՈՐԻ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Գին միոյ տետրի 2 դահեկան:

Այս տետրակները քիչ թուով եկած ըլլալուն, ընթերցասէր անձինք եթէ յապաղին դնել գուցէ սպառեալ ըլլան տետրերը:

Կը վաճառուի Գալաֆեան եղբարց քով ի Չաքմաքճըլար փողոց թիւ 16:

ԾԱՂԿԱՔԱՂ ՀԱՏՈՒԱԾՔ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՅՑ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ

ՍԱՐԳՍԻ ԵՆՈՐՀԱԼԻՈՅ ՄԵԿԵՌԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 8. ՄԷՀԷՆՏԻՍԵԱՆ

1861

Գին 40 փարայ:

Իւնեայի աղգային վարժարանին համար հայերէն, տաճկերէն ու դաղչիերէն լեզուաց հմուտ դասատու մի կուգուի: Պատրաստութիւն ունեցողը կհրաւիրուի Թախթա-դալէ Բէպապճի-պաշը խան առ մեծ. Աստուածատուր աղա Ս. Կ. Մուլթաֆեանց:

ՏԵՌԷՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՅԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՌԱՍԷՐ ԳԱՎԱՅԵԱՆ
Կ. Պօղոս Քիւրքճի խան քարի յարի թիւ 20: